

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет / інститут **філософський факультет**
Кафедра **філософії, соціології і релігієзнавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Онтологія»

Спеціальності: 033 Філософія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація.

Назва дисципліни	Онтологія
Викладач	Радченко Ольга Борисівна
Контакти викладача	0342 59-60-15, 097-566-07-49 psycholograda@gmail.com
Формат дисципліни	Теоретичний курс
Обсяг дисципліни	180 год.

2. Анотація до курсу.

Курс присвячено ґрунтовному аналізу онтологічних вимірів, що сприятиме поглибленню філософської підготовки студентів. Вивчення курсу дає змогу слухачам отримати знання про формування та історичний розвиток онтології і сформувати уявлення про основні сучасні концепції філософсько-онтологічного знання.

3. Мета та цілі курсу: Мета вивчення курсу онтології на філософському факультеті університету полягає у формуванні наукової методології та світогляду студента у розгляді найважливіших проблемних питань філософії, оскільки онтологія перебуває в основі формування всієї філософської проблематики, бо кожна філософська дисципліна у своїх фундаментальних питаннях завжди торкається питання витоків, першооснов, першопричин, сутності, що є предметом розгляду онтології.

Завдання навчальної дисципліни «онтологія» – це дослідження сутності явища, яка проявляється в істині. Онтологія завжди спрямована на пошук істини або істинного знання, але істина завжди пов'язана з першопричиною явища. Вивчення онтології є важливим етапом формування студента-філософа, творчої особистості студента, формуванню навичок майбутнього філософа-викладача, оскільки цей курс дає змогу узагальнити ті філософські ідеї, які студенти набули у результаті вивчення історії філософії.

Вивчення курсу „Онтологія” дає змогу проаналізувати основні теоретичні фундаментальні філософські проблеми, пов'язати системно пройдений матеріал, створити

методологію наукового пошуку на майбутнє. Курс „Онтологія” дає змогу ознайомитися з основними онтологічними концепціями, які існували на протязі розвитку історії філософії. Пропонований курс онтології покликаний дати студенту їх розуміння як філософського вчення про граничні засади буття на основі аналізу основних понять та категорій, прослідкувати історичний екскурс онтології.

Результати навчання (компетентності)

Володіння проблематикою онтології.	
Знання основних етапів розвитку світової філософської думки та поглядів видатних філософів з онтології	
Бути обізнаним та обговорювати поточний стан філософських досліджень.	
Використовувати філософську термінологію в усній та письмовій формах рідною чи іноземною мовою.	
Менеджмент інформації з філософських наук. Здатність аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел для розгляду відповідних проблем у сфері філософії.	
Індивідуальне дослідження філософських проблем.	
Аргументувати та захищати власну позицію з ключових проблем сучасної онтології.	
Викладацькі здатності. Компетентність навчати студентів бакалаврського рівня на лекційних та семінарських заняттях.	
Розв’язання проблем. Здатність розв’язувати широке коло проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання методів, засвоєних з програми філософії.	
Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові сфери, використовуючи здобуті філософські знання.	
Результати навчання	
Здатність вільно оперувати основними філософськими поняттями та категоріями (C1, C2, C3, C4, C6)	
Поглиблені знання основних етапів розвитку світової філософської думки та поглядів їх представників (C2, C3, C6)	
Знання актуальних проблем сучасної філософії та варіантів їх вирішення (C3, C5, C6, C12)	
Вміння ідентифікувати філософські ідеї у промовах, текстах, дебатах (C1, C3, C5, C6)	
Вміння продемонструвати значення традиційних філософських вчень для розв’язання актуальних соціокультурних, політичних, особистих проблем (C2, C3, C4, C6, C9, C12)	
Вміння робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій філософській літературі, використовуючи різноманітні ресурси: книги, журнали, он-лайн ресурси (C7, C11)	
Здатність здійснити наукове дослідження з філософії (бакалаврського рівня) та представити його аудиторії (C4, C5, C6, C7, C8, C9, C11, C12)	
Вміння писати філософські тексти публіцистичного характеру (C4, C5, C6, C7, C8, C9)	
Здатність презентувати філософські ідеї широкому загалу (C5, C6, C9, C10)	
Вміння вільно дискутувати на філософські теми (C1, C2, C3, C4, C5, C6, C9, C10)	

4. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу «Онтологія»	
Лекції	24
Практичні заняття	36
Самостійна робота студентів	120

Ознаки курсу:

Семестр: 2

Спеціальність: 033 Філософія

Навчальний курс (рік навчання): 1

Нормативний / вибірковий: нормативний.

Тематика курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					у	у тому числі				
		лек.	пр.	лі	ан	с.р.		с	л	п	лі	с
			б	д		б	о	к	.	б	д	р
							г	.				
							о					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Проблема буття та особливості онтології як науки												
Тема 1. ПРЕДМЕТ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ОНТОЛОГІЇ У ЇЇ ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. ОНТОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА У СТРУКТУРІ ФІЛОСОФІЇ	8	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. КАТЕГОРІЯ БУТТЯ В ОНТОЛОГІЇ ТА ЇЇ ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ БУТТЯ І НЕБУТТЯ	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. БУТТЯ ТА ЙОГО СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 6. ЗАКОНОМІРНОСТІ БУТТЯ ТА ЙОГО ЗАКОНИ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. БУТТЯ ЯК СИСТЕМА	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. ОСНОВНІ ТЕОРІЇ РОЗВИТКУ БУТТЯ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	86	12	18	-	-	56	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Структура буття та особливості основних форм буття												
Тема 9. ОСНОВНІ ФОРМИ БУТТЯ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 10. СПІВВІДНОШЕННЯ МАТЕРІЇ ТА ДУХУ В БУТТІ	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 11. ПРОСТІР І ЧАС ЯК КАТЕГОРІЇ БУТТЯ І ПІЗНАННЯ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 12. СВІДОМІСТЬ У СТРУКТУРІ БУТТЯ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 13. БУТТЯ ЛЮДИНИ ТА СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЮДИНИ	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 14. БУТТЯ СУСПІЛЬСТВА ТА СУТНІСНІ ОЗНАКИ СУСПІЛЬСТВА	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 15. БУТТЯ КУЛЬТУРИ	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-

Тема 16. БУТТЯ БОГА ЯК ОНТОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	94	12	18	-	-	64	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180	24	36	-	-	120	-	-	-	-	-	-

5. Система оцінювання курсу «Філософія політики»:

Контроль	Шкала балів на практичному у занятті	Аудиторна робота, самостійна робота студента (поточні усні відповіді, план-конспект; реферат; підсумкові усні відповіді, СР)	Екзамен
Бал	«5»		
Ваговий коефіцієнт		10	
Максимальна кількість балів		50	50

6. Політика курсу.

Політика курсу «Онтологія» передбачає активне відвідування аудиторних занять, самостійну роботу студента, виконання запланованих завдань аудиторних занять.

Студенти, що з певних причин пропустили одне чи більше занять, зобов'язуються відпрацювати тему, добре орієнтуватись у програмових вимогах до теми, пройти поточну форму контролю.

Мінімальна кількість балів з дисципліни «Онтологія» - 50 балів, максимальна – 100.

7. Рекомендована основна література.

1. Гусев В.І. Вступ до метафізики. Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2004. - 488 с.
- 1 Дичковська Г.О. Філософсько-політичні основи українського національно-визвольного руху 20-50-х років ХХ століття. – Івано-Франківськ, 2003. – 164 с.
- 2 Кассіерер Є. Людський світ простору і часу // Філософська і соціологічна думка. – 1992 - №5.
- 3 Кутирев Б.О. Людина і світ: три парадигми взаємодії // Філософська і соціологічна думка. – 1991 - № 7.
- 4 Левінас Емманюель. Чи є онтологія фундаментальною? / Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. пос. – К.: Знання, 2009. – С. 141 - 149.
- 5 Лоренц Конрад. Так называемое зло. К истокам агрессии. – К.: Знання, 2011. – 351 с.
- 6 Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини. – К., 1995.
- 7 Пригожин Ілля. Порядок із хаосу: новий діалог «людини з природою» / Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. пос. – К.: Знання, 2009. – С. 344 - 353.
- 8 Сартр Ж. Буття і Ніщо. Нарис феноменологічної онтології (фрагменти) // Філософська і соціологічна думка. – 1995 - №№ 5, 9.
- 9 Франк Семен. Душа людини / Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. пос. – К.: Знання, 2009. – С. 502 - 513.
- 10 Шелер Макс. Місце людини в космосі / Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. пос. – К.: Знання, 2009. – С. 261 — 269.

Викладач: Радченко Ольга Борисівна